

Divisió digital i desenvolupament econòmic

José García-Montalvo

Professor del departament d'economia i empresa de la UPF

Malgrat que les noves tecnologies afavoreixen la comunicació ràpida i fluida entre zones molt diferents del món, ara per ara les millores de productivitat que es deriven de la nova economia no beneficien de la mateixa manera tot els països. De la mateixa manera que l'accés a Internet i els avantatges de la nova economia han dividit els membres d'una societat determinada –tema que es va tractar en l'anterior Tribuna de la Nova Economia– també divideix els països del món. En aquest sentit, té importància preguntar-se sobre com es pot reduir la desigualtat digital entre els diferents països.

La base de la Revolució Industrial de finals del segle XVIII va ser l'acumulació de capital físic. La principal característica d'aquesta mena de creixement és que a mesura que s'acumula el capital, la seva productivitat disminueix i, per tant, allà on hi ha menys capital la seva rendibilitat és més gran. Aquest fet afavoreix l'afluència de recursos cap als

països menys desenvolupats i, per tant, la convergència real. En terminologia econòmica, es diu que el capital té rendiments decreixents.

En la revolució tecnològica actual l'important és l'acumulació de coneixements i aquests no tenen rendiments decreixents. Per tant, en absència de polítiques concretes per afavorir l'adopció de noves tecnologies, o la capacitat per produir-les, no es produirà convergència entre els països rics i els pobres, sinó divergència: els rics cada cop seran

més rics i els pobres cada cop més pobres. Un dels objectius bàsics dels organismes econòmics internacionals, a més de promoure l'estabilitat macroeconòmica, és afavorir la convergència entre les diferents zones geogràfiques donant suport als països en vies de desenvolupament. No obstant això, els avantatges dels països desenvolupats en la utilització de les noves tecnologies de la informació suposen un impediment insalvable per aconseguir la convergència real de les economies.

Han d'intervenir els organismes internacionals (com ara el Banc Mundial o el Fons Monetari Internacional, per exemple) en la superació de la divisió digital entre països? Fins i tot tenint en compte els objectius actuals d'aquestes institucions la resposta ha de ser afirmativa. Els guanys de productivitat associats amb les noves tecnologies poden suposar un reforçament de l'economia que sigui com una vacuna contra la inestabilitat macroeconòmica.

Com poden contribuir els organismes internacionals a evitar aquesta divisió digital? La manera més directa seria augmentar el finançament de les activitats de ciència i tecnologia als països pobres, facilitar la cooperació amb universitats i associacions científiques dels països més desenvolupats, etc. Si en el passat la política dels organismes internacionals va ser “donar una canya i ensenyar a pescar, i no donar un carregament de peixos”, en el futur hauria de ser “donar un cable de banda ampla i ensenyar a connectar-lo”.